

the second reinforces hygiene habits through hands-on experience. These exercises contribute to the formation of sustainable behavior patterns when they are implemented.

An essential factor in effective learning is the creation of a safe and supportive educational environment characterized by a positive atmosphere, psychological comfort and consideration of individual differences. Cooperation with parents also plays a crucial role in reinforcing healthy habits.

Thus, developing healthy lifestyle skills in primary school students is a vital response to modern challenges. A comprehensive approach that integrates knowledge, practical skill and values, ensures the development of responsible attitudes towards health.

References

1. Tytarenko T. M., Lepikhova L. A., Kliapets O. Y. Formation of healthy lifestyle guidelines in youth: method. rec. Kyiv: Millennium, 2006. 124 p.
2. Nadimianova T. V. The influence of school and family in the formation of the foundations of a healthy lifestyle of a junior schoolchild. Current issues of the humanities. 2015. Issue 14. P. 283–288.
3. A typical educational program developed under the guidance of Shiian R. B. 1-2 grades.
URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf> (accessed: 20/04/2026).
4. Deforz G. V., Dudnik V. O. Analysis of the effectiveness of using interactive teaching methods when studying the academic discipline "Fundamentals of Health". Scientific Notes. 2023. Issue 2. P. 13–18.

ГЕЙМІФІКАЦІЯ У ФОРМУВАННІ ПРАГМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОВЛЕННЄВОГО ЕТИКЕТУ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Мунтян Олександр Олександрович

кандидат філологічних наук, доцент

Кафедра філології та перекладу

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Опанування норм мовленнєвого етикету є одним із найскладніших аспектів формування комунікативної та прагматичної компетентності в іноземних студентів, оскільки передбачає не лише засвоєння лексико-граматичних одиниць, а й глибоке розуміння соціокультурних норм, ситуативної доречності висловлювання, ієрархії статусів співрозмовників, ступеня формальності комунікації та міжкультурних відмінностей у мовленнєвій поведінці. Наприклад,

навіть базові формули звертання («ти» / «ви»), використання імені по батькові, уживання звертань на кшталт «пане», «пані») часто викликають труднощі, оскільки їх вибір залежить від контексту, віку, соціальної дистанції та комунікативної ситуації. Помилки у вживанні таких форм можуть призводити не лише до комунікативних збоїв, а й до порушення норм ввічливості, що негативно впливає на міжкультурну взаємодію.

У сучасній методиці викладання української мови як іноземної гейміфікація розглядається як ефективний інноваційний підхід, що дозволяє інтегрувати ігрові механіки в освітній процес, підвищуючи мотивацію, емоційне залучення та рівень засвоєння навчального матеріалу. Вона сприяє створенню безпечного навчального середовища, у якому студенти можуть експериментувати з мовленнєвими моделями без страху помилки, отримуючи миттєвий зворотний зв'язок і поступово формуючи автоматизовані прагматичні навички.

Гейміфікація передбачає впровадження таких ігрових елементів, як система балів, рівні прогресу, віртуальні бейджі, лідерборди, сюжетні сценарії, місії, аватари та нагороди у неігрове освітнє середовище. Наприклад, за правильне використання формул ввічливості студент отримує «бейдж чемності», а за серію успішних діалогів — підвищує рівень «комунікативної майстерності». Такі механіки стимулюють повторення мовних структур і закріплення їх у довготривалій пам'яті.

Особливо ефективними є сюжетні квести, що моделюють реальні комунікативні ситуації. Наприклад, у квесті «Перший тиждень в українському університеті» студент виконує послідовні комунікативні завдання:

- офіційне привітання викладача («Доброго дня, пане професоре! Чи можна поставити запитання?»);
- неформальне спілкування з одногрупником («Привіт! Ти не підкажеш, де аудиторія 305?»);
- звернення до адміністрації («Скажіть, будь ласка, де можна отримати студентський квиток?»);
- подяка («Щиро дякую за допомогу!»);
- вибачення («Перепрошую, що турбую, можна уточнити інформацію?»).

Кожне правильно виконане завдання відкриває новий рівень, а помилки супроводжуються поясненням їхньої прагматичної недоречності.

Доцільним є також використання рольових ігор, де студенти виконують різні соціальні ролі. Наприклад, у сценарії «У кафе» студент, виконуючи роль відвідувача, має коректно сформулювати замовлення: «Добрий день! Можна, будь ласка, меню?» або «Чи не могли б ви порадити десерт?». У ролі офіціанта інший студент практикує відповіді: «Будь ласка, ось меню», «Ваше замовлення буде готове за кілька хвилин». У ситуації «Телефонна розмова» важливим є використання відповідних етикетних формул: «Добрий день! Вас турбує...», «Чи зручно вам зараз говорити?», «Дякую за інформацію, гарного дня!».

Ефективними є також мікросценарії повсякденного спілкування, наприклад:

- у транспорті: «Вибачте, ви виходите на наступній зупинці?»;
- у магазині: «Скажіть, будь ласка, скільки коштує цей товар?»;

– у гуртожитку: «Чи не могли б ви зробити музику тихіше?»;

– у поліклініці: «Добрий день, я записаний на прийом до лікаря».

Змагальні механіки, такі як гра «Формальність на максимум», стимулюють швидке прийняття рішень щодо вибору мовленнєвої стратегії. Наприклад, студентам пропонуються ситуації, де потрібно обрати найдоречніший варіант:

– звернення до незнайомої людини похилого віку («Перепрошую, чи не підкажете...»);

– прохання до викладача («Чи можна перенести консультацію на інший день?»);

– реакція на випадкове зіткнення («Вибачте, будь ласка, я ненавмисно»).

Обговорення варіантів відповідей дозволяє усвідомити тонкі відмінності між формальним, нейтральним і неформальним стилями.

Особливу роль відіграють міжкультурні завдання, що розвивають інтеркультурну чутливість. Наприклад, у вправі «Культурний детектив» студенти аналізують, як у різних культурах виражають подяку, прохання чи відмову. Так, турецькі або азербайджанські студенти можуть відзначити більшу непрямість у формулюванні прохань («Чи не було б можливим...»), тоді як українська комунікативна традиція допускає більш прямі, але ввічливі форми. Порівняння таких моделей допомагає уникнути прагматичних помилок.

Додатково ефективними є колективні гейміфіковані проєкти, наприклад «Місто ввічливості», де студенти виконують серію завдань у різних комунікативних локаціях (аптека, університет, кафе, транспорт), заробляючи спільні бали. Це сприяє розвитку не лише індивідуальних, а й групових комунікативних навичок, формує відповідальність за результат команди та підсилює мотивацію до навчання.

Таким чином, системне впровадження гейміфікації у процес навчання мовленнєвого етикету забезпечує комплексний розвиток прагматичної, соціокультурної та міжкультурної компетентностей. Завдяки інтерактивності, моделюванню реальних ситуацій і можливості багаторазового відпрацювання мовленнєвих моделей іноземні студенти поступово набувають умінь адекватно використовувати мовні засоби в різних комунікативних контекстах, що значно полегшує їхню інтеграцію в україномовне середовище та підвищує ефективність міжкультурної комунікації.

Список використаних джерел

1. Мунтян, О. О. (2026). Інтеграція мовленнєвого етикету у навчальний процес як засіб підвищення комунікативної компетентності іноземних студентів. *International Scientific and Practical Conference “Topical Issues in Science, Education, Society, and Technology in the Context of Modern Challenges”*: Conference Proceedings (pp. 30–32). Golden Quill Publishing.
2. Мунтян, О. О. (2025). Роль гейміфікації у формуванні комунікативних компетентностей під час вивчення курсу «Ділова українська мова». *Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «The Future of Science: Emerging Research and Technological Innovations»* (pp. 78–80). European Open Science Space.